

नेपालको तथ्याङ्कीय भूचलक २०६४

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
रामशाहपथ, थापाथली
काठमाण्डौ, नेपाल

परिचय

पृथ्वीको उत्तरी गोलार्द्धमा अवस्थित संसारकै सर्वोच्च शिखर **सगरमाथा** र शान्तिका प्रतीक **भगवान बुद्ध** को जन्मस्थल-लुम्बिनी रहेको ठाँउ नेपाल एक सानो भू-परिवेष्टित राष्ट्र हो । नेपालले पृथ्वी र एशियाको क्रमशः ०.०३% र ०.३०% भू-भाग मात्र ओगटेको भएतापनि धरातलीय बनोट र हावापानीका दृष्टिले यस भूमिमा अत्यन्तै विविधता देख्न सकिन्छ । यहाँ न्यूनतम ७० मिटरदेखि अधिकतम ८८४८ मिटर सम्मको उचाइ र स्वभावतः उष्णदेखि शीतोष्ण जलवायु सहज महसुस गर्न सकिन्छ । यो देश पूर्वदेखि पश्चिमसम्म औसतमा ८८५ कि.मि. को लम्वाईमा तन्किएको छ भने १९३ कि.मि. फैलिएर उत्तर-दक्षिण चौडाइ परेको छ ।

भौगोलिक दृष्टिले नेपाल पूर्वदेखि पश्चिमतर्फका तीन वटा प्रदेशहरूमा विभाजित छ । मध्यभाग अर्थात् पहाडी प्रदेश, दक्षिणी समथर भाग अर्थात् तराई प्रदेश र उत्तरी क्षेत्र हिमाली प्रदेश जहाँ ८००० मिटरभन्दा अग्ला शीर्षस्थ आठ वटा चुचुराहरू समाविष्ट अविच्छिन्न हिमाली श्रृंखलाहरू छन् जहाँ **सगरमाथा** समेत पर्दछ जुन चीन र नेपालको दोसाँधमा उभिएको छ । पहाडी प्रदेशमा भीमकाय पर्वतहरू, डाँडाकाँडा, उपत्यका र तालहरूको सधन उपस्थिति छ र राजधानी काठमाण्डौ यसै क्षेत्रमा पर्दछ । उत्तर-दक्षिणमा १६ देखि ३२ कि.मि. सम्म फैलिएको दक्षिणी भूभाग विशाल भारतीय भावर क्षेत्रको विस्तृति हो जहाँ घना जंगल, राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष र संरक्षण क्षेत्रहरू रहेका छन् ।

प्रशासनिक हिसावले हाल नेपाल उत्तर-दक्षिणतर्फ विभक्त पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल, पश्चिमाञ्चल, मध्य-पश्चिमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल गरी पाँच वटा विकास क्षेत्रमा विभाजित छ । पचहत्तर प्रशासनिक जिल्लाहरू रहेको नेपालमा कुल ५८ नगरपालिका र ३९१५ गा.वि.स. हरू रहेका छन् । गा.वि.स.हरू ग्रामीण क्षेत्र हुन् भने नगरपालिकाहरू मूलतः शहरी क्षेत्र हुन् ।

वि.सं. २०५८ को जनगणना अनुसार नेपालको जनसंख्या वृद्धिदर प्रतिवर्ष २.२५ प्रतिशत रहेको छ, जस अनुसार वि.सं. २०६४ को नेपालको प्रक्षेपित जनसंख्या करिब २ करोड ६४ लाख हुन आउछ र यसमा महिला-पुरुष अनुपात करिब बराबरी छ ।

यस देशको वर्ष ०६३/६४ मा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन प्रचलित मूल्यमा रु. २७२०९ (३८३ अमेरिकी डलर) रहेको अनुमान गरिएको छ । यहाँको आर्थिक वृद्धिदर धेरै वर्षदेखि ज्यादै न्यून रही आएको छ । पछिल्लो वर्ष ०६३/६४ मा यो वृद्धिदर प्रतिवर्ष २.५ % रहेको अनुमान गरिएको छ । पछिल्लो नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण-०६०/६१ अनुसार नेपालमा गरिवीको रेखामुनी रहेका जनसंख्या (३०.८ %) रहेको छ भने धनी र गरिव बीचको असमानता देखाउने गिनी सूचकाङ्क ४१.४ रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति तथा क्षेत्रफल

भौगोलिक अवस्थिति :

अक्षांश	: २६° २२' उत्तरदेखि ३०° २७' उत्तरसम्म
देशान्तर	: ८०° ०४' पूर्वदेखि ८८° १२' पूर्वसम्म
क्षेत्रफल	: १४७१८१ वर्ग कि.मि.
सीमाना	: उत्तरमा - तिब्बत स्वसासित क्षेत्र, चीन पूर्व,पश्चिम,दक्षिणमा - भारत

जनसंख्या

जनसंख्या (१) :	२००१	२००७ (अनुमानित)
जम्मा जनसंख्या	२३१५१४२३	२६४२७३९९
पुरुष	११५६३९२१	१३२४०२३३
महिला	११५८७५०२	१३१८७१६६
जम्मा परिवार संख्या	४२५३२२०	
वार्षिक जनसंख्या वृद्धि (%)	२.२५	
शहरी जनसंख्या (%)	१३.९	

उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको वितरण, जनगणना-२००१ (गणना गरिएको)

	०-४	५-१४	१५-५९	६० र माथि	जम्मा
कुल जम्मा	२७५५२१३	६१९३३७४	१२३१०९६८	१४७७३७९	२२७३६९३४
पुरुष	१३९५७१५	३१६६८९३	६०५१९३०	७४४८४०	११३५९३७८
महिला	१३५९४९८	३०२६४८१	६२५९०३८	७३२५३९	११३७७५५६
ग्रामीण जम्मा	२४४८९७६	५४३२३३५	१०३३४१६४	१२९३५८०	१९५०९०५५
पुरुष	१२३८८५३	२७७३९८७	५०२६३५०	६५५८२६	९६९५०१६
महिला	१२१०१२३	२६५८३४८	५३०७८१४	६३७७५४	९८१४०३९
शहरी जम्मा	३०६२३७	७६१०३९	१९७६८०४	१८३७९९	३२२७८७९
पुरुष	१५६८६२	३९२९०६	१०२५५८०	८९०१४	१६६४३६२
महिला	१४९३७५	३६८१३३	९५१२२४	९४७८५	१५६३५१७

जनसांख्यिक सूचकहरू^(१)

	२००१	२००७	
कोरा जन्मदर	३३.१	२९.२	प्रति १००० जनामा
कोरा मृत्युदर	९.६	८.५	प्रति १००० जनामा
प्रति महिला औषत जन्मदर ^३	४.१	३.१	जना
शिशु मृत्युदर (०-१ वर्ष उमेर) ^३	६४.४	४८	प्रति १००० जनामा
बाल मृत्युदर (०-५ वर्ष उमेर) ^३	९१.२	६१	प्रति १००० जीवित जन्ममा
औषत बाँच्ने उमेर (वर्ष) कुल	६०.४	६३.७	
पुरुष	६०.१	६३.३	
महिला	६०.७	६४.१	

जनसंख्याको मध्यका उमेर (वर्ष)^(१):

	१९९१	२००१
कुल	१८.९	२०.१
पुरुष	१८.४	१९.७
महिला	१९.४	२०.५

विवाह गर्ने औषत उमेर (वर्ष)^(१)

	१९९१	२००१
पुरुष	२१.४	२१.९
महिला	१८.१	१९.५

स्रोत: १. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
३. स्वास्थ्य सेवा विभाग

जात/जातिसमूह अनुसारको जनसंख्या (प्रतिशतमा), जनगणना-२००१

क्षेत्री	१५.८०	गुरुङ्ग	२.३९
ब्राह्मण	१२.७४	दमाई/ढोली	१.७२
मगर	७.१४	लिम्बू	१.५८
थारु	६.७५	ठकुरी	१.४७
तामाङ्ग	५.६४	सार्की	१.४०
नेवार	५.४८	तेली	१.३४
मुस्लीम	४.२७	चमार, हरिजन, राम	१.१९
कामी	३.९४	कोइरी	१.११
यादव	३.९४	अन्य	१९.३१
राई	२.७९		

मातृ भाषा अनुसारको जनसंख्या (प्रतिशतमा), जनगणना-२००१

नेपाली	४८.६१	अवधी	२.४७
मैथली	१२.३०	बान्तवा	१.६३
भोजपुरी	७.५३	गुरुङ्ग	१.४९
थारु	५.८६	लिम्बू	१.४७
तामाङ्ग	५.१९	बाजिका	१.०५
नेवार	३.६३	अन्य	५.३८
मगर	३.३९		

धर्म अनुसारको जनसंख्या (प्रतिशतमा), जनगणना-२००१

हिन्दु	८०.६२
बौद्ध	१०.७४
ईस्लाम	४.२०
किराँत	३.६०
क्रिस्चियन	०.४५
अन्य	०.३९

कृषि

कृषि चलनको संख्या^(१)

जग्गा भएका	:	३३३७४३९
जग्गा नभएका	:	२६७००
जम्मा	:	३३६४१३९

कृषि चलनको क्षेत्रफल (हेक्टर)^(१)

जग्गा भएका	:	२६५३९१८.९
जग्गा नभएका	:	११८.२
जम्मा	:	२६५४०३७.१
जम्मा सिंचित क्षेत्र	:	१६०६२२४.७
जम्मा असिंचित क्षेत्र	:	१०४७८११.९

खाद्यान्न वाली^(२):

	२००४/०५		२००५/०६	
	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन
धान	१५४१	४२८९	१५४९	४२०९
मकै	८४९	१७१६	८५०	१७३४
गहुँ	६७५	१४४२	६७२	१३९४
जौ	२६	२९	२६	२७
कोदो	२५८	२८९	२६१	२९०

स्रोत : २-कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

नगदे वाली ^(२) :	२००४/०५		२००५/०६	
	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन
उखु	५९	२३७६	६२	२४६२
तेलहन	१८७	१४१	१८८	१३९
सुर्ती	३	३	२.७	२.७
आलु	१४६	१७३८	१५०	१९७४

क्षेत्रफल : हजार हेक्टरमा र उत्पादन : हजार मेट्रिक टनमा छन् दुबै परिमाण अनुमानित हुन् ।

पशुपक्षी संख्या (हजारमा)^(२):

	२००३/०४	२००४/०५	२००५/०६
गाई	६९६६	६९९४	७००३
भैसी	३९५३	४०८१	४२०५
भेडा	८२४	८१६	८१२
वाख्रा	६९८०	७१५३	७४२२

सिंचाइ^(२)

सिंचित क्षेत्रफल (सन् २००६ सम्म) : १०३११३७ हेक्टर

स्वास्थ्य सेवा^(३)

विवरण	संख्या		
	२००३/०४	२००४/०५	२००५/०६
अस्पताल	८३	८७	८९
अस्पताल शैय्या	५२५०	६७९६	६७९६
स्वास्थ्य चौकी	७००	६९९	६९९
स्वास्थ्य केन्द्र	१०	६	६
उप-स्वास्थ्य चौकी	३१४१	३१३१	३१३१
प्रमुख स्वास्थ्य केन्द्र	१८०	१८०	१८०
डाक्टर+	१२५९	१२५९	१२५९
हे.अ. र अ.हे.अ.	७४९१	७४९१	७४९१
नर्स र अ.न.मि.++	१००९९	११६३७	११६३७
कविराज*	३८७	३८७	३८७
वैद्य	३५४	३५४	३५४
आयुर्वेद सेवा केन्द्र**	२८७	२८७	२९३
स्वास्थ्य कार्यकर्ता (एम.सि.एच. डब्ल्यु.)	३१९०	३१९०	३१९०
ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ता	३९८५	३९८५	३९८५
अन्य स्वास्थ्य कार्यकर्ता (तालिम प्राप्त सुडेनी, महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता)	६२५४६	६२५४६	६२५४६

+नेपाल सरकार अन्तर्गत कार्यरत मात्र

++नेपाल नर्सिङ काउन्सिलमा रजिस्टर्ड मात्र

*अधिकृत कविराज र वैद्य समेत

**जिल्ला/अञ्चल आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्र

परिवार नियोजन^(३)

	२००३/०४	२००४/०५	२००५/०६
परिवार नियोजनका साधन प्रयोग शुरु गर्ने नयाँ दम्पती संख्या (हजार दम्पती)	५३६	५२९	५२९

शिक्षा

विद्यालय शिक्षा^(४) :

	२००५			२००६		
	विद्यालय	शिक्षक	विद्यार्थी भर्ना	विद्यालय	शिक्षक	विद्यार्थी भर्ना
प्राथमिक	२३३४४	९१६७९	४५०२६९७	२७९०१	९५५०३	४५१५०५९
निम्न माध्यमिक	७०९७	२२८१७	१३७४७९६	८८८०	२६७१६	१३०११३४
माध्यमिक	४१०२	१६१३०	५८७१७७	५३२९	१९३८६	६७९३८७
कुल		१३०६२	६४६४६७०		१४१६०५	६४९५५८०

उच्च शिक्षा^(५) :

संकाय	विद्यार्थी भर्ना संख्या		
	२००३/०४	२००४/०५	२००५/०६
शिक्षाशास्त्र	२२८३१	२५३९४	३२८७९
चिकित्साशास्त्र	१६४०	१५४३	१५७०
वन विज्ञान	३४८	४३७	३७३
कृषि तथा पशु विज्ञान	५८१	६४३	६६१
इन्जिनियरिङ्ग	४३०७	४०५०	४५५९
विज्ञान तथा प्रविधि	११३९४	१२२१८	१३३४३
मानवीक तथा समाजशास्त्र	४६२९६	५१०८४	५५७१२
व्यवस्थापन	३४७४०	३६५७८	४१७४०
कानून	६९२	८३०	१२०४
संस्कृत	१३९४	-	-

साक्षरता दर (%), जनगणना २००१ अनुसार:

कुल : ५४.१   पुरुष : ६५.५   महिला : ४२.८

ठूला उद्योग प्रतिष्ठान (केही सूचकहरू)^(१), २००१/०२

विकास क्षेत्र	उद्योग प्रतिष्ठान संख्या	कूल लागत (रु करोडमा)	कूल उत्पादन (रु करोडमा)	कूल मूल्य अभिवृद्धि (रु करोडमा)
पूर्वाञ्चल	८२५	१७०१.५	२४१६.९	७१५.३
मध्यमाञ्चल	१४९६	३६०९.६	५७०५.६	२०९६.०
पश्चिमाञ्चल	५८३	६११.२	९७३.७	३६२.५
मध्य- पश्चिमाञ्चल	१५३	२०७.०	२६७.२	६०.२
सुदूर- पश्चिमाञ्चल	१५६	९१.३	११७.६	२६.३
जम्मा	३२१३	६२२०.६	९४८१.०	३२६०.३

उद्योग प्रतिष्ठानमा संलग्न जम्मा संख्या १९१८५३
जम्मा कामदार संख्या १८१९४३

स्रोत: ४-शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, ५-त्रिभुवन/महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय

ठूला उद्योग प्रतिष्ठानबाट उत्पादित प्रमुख बस्तुहरूको कुल बिक्री

मूल्य^(१), औद्योगिक गणना (मूल्य रु. करोडमामा) :

उत्पादित वस्तु	१९९६/९७	२००१/०२
वियर	१४८.०	२३५.९
रक्सी	७१.१	१५४.४
चिनी	१४१.३	२११.०
प्रशोधित चिया	२५.२	६४.३
चुरोट	३६७.६	५२६.१
साबुन (नुहाउने र लुगाधुने)	१२९.७	२०१.५
सुती कपडा	६३.९	९३.९
सिमेन्ट	१२८.२	२०६.८
तयारी पोसाक	३७६.२	५५७.०
प्रशोधित छाला	४४.७	६४.१
वनस्पती घिउ	१३८.७	८०२.५
उनी गलैचा	७२७.३	३०७.७

राष्ट्रिय लेखा

प्रचलित मूल्यमा प्रमुख क्षेत्रहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)^(१)

क्षेत्र	२००४/०५	२००५/०६ ^स	२००६/०७ ^अ
कृषि तथा वन	१९६६८.६	२०७८९.७	२२५२४.६
मत्स्यपालन	२६८.२	३११.३	३४३.१
खानी तथा उत्खनन्	२७८.४	३०६.०	३३०.६
उद्योग	४४८८.५	४७८४.०	५१८८.७
विद्युत्, ग्यास तथा पानी	१२७८.२	१३१३.०	१३५३.०
निर्माण	३६६४.४	४४१८.६	४४१८.६
थोक तथा खुद्रा ब्यापार	७९८३.४	९६२८.४	९६२८.४
होटल तथा रेस्टुराँ	८८९.५	९२५.७	९८०.२
यातायात, गोदाम तथा संचार	५१३३.६	६४७१.१	८१३४.१
वित्तीय मध्यस्थता	१७३४.२	२०६३.३	२२६८.६
रियल इस्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरू	४९२४.२	५१३८.७	५८५४.६
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	९५४.८	१०९६.७	१२५०.०
शिक्षा	३१६७.१	३४६२.३	३९६६.१
स्वास्थ्य र सामाजिक कार्यहरू	७०१.७	७९२.५	८८९.०
अन्य सामुदायिक, सेवामूलक तथा व्यक्तिगत सेवा क्रियाकलापहरू	१५२६.२	१७५१.५	२०२६.३
कुल मूल्य अभिवृद्धि	५६६५७.९	६२३०८.५	५९१५६.०
अप्रत्यक्षरूपमा मापन गरिने	१८०९.४	१९४१.२	२०९७.१
वित्तीय मध्यस्थता सेवा			
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	५४८४८.५	६०३६७.३	६७०५८.९
बस्तु तथा सेवामा खुद कर	४०९२.७	४२७९.८	४८८८.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	५८९४१.२	६४६४७.१	७१९४७.७

सं-संशोधित, अ-अनुमानित

केही प्रमुख समष्टिगत आर्थिक सूचकहरू^(१)

	२००४/०५	२००५/०६ ^{सं}	२००६/०७ ^अ
प्रतिव्यक्ति आय, प्रचलित मूल्य, रु.	२३३००	२४९९६	२७२०९
प्रतिव्यक्ति आय, स्थिर मूल्य, रु.	१९६८३	१९८८३	१९९३८
प्रति व्यक्ति आय, अमेरिकी डलर	३२८	३५०	३८३
वार्षिक खुद प्रतिव्यक्ति आय वृद्धि, %	१.११	०.७६	०.५३
वार्षिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धि, %	३.१२	२.८०	२.५०
कुल गार्हस्थ्य बचत/जिडिपि, %	११.५६	७.९१	९.३५
कुल राष्ट्रिय बचत/जिडिपि, %	२८.४१	२८.१९	२८.५६
कुल स्थिर पुँजी रुपान्तरण/जिडिपि, %	१९.९४	२०.९४	२०.३२
निर्यात/जिडिपि, %	१४.५८	१३.६०	१२.४८
आयात/जिडिपि, %	२४.५४	२३.८२	१९.५५
निर्यात/आयात	०.५९	०.५७	०.६३
विनिमय दर (अमेरिकी डलर :रु.)	७१.०५	७१.५०	७१.०६
जनसंख्या (करोडमा)	२.५३	२.५८६	२.६४४

सं - संशोधित अ - अनुमानित

सरकारको आय तथा व्ययको सारांश^(६) (रु. करोडमा)

विवरण	२०६२/६३	२०६३/६४	२०६४/६५
	आ.व. को यथार्थ	आ.व. को संशोधित अनुमान	आ.व. को जम्मा अनुमान
राजश्व	७२२८.२१	८६१३.५५	१०३६६.७३
कर राजश्व	५७४२.७०	७००४.६२	८०९६.२२
वर्तमान श्रोतबाट			७७२८.१४
कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट			३६८.१०
गैर कर राजश्व	१३३४.१५	१४८४.४०	२१३४.९६
वर्तमान श्रोतबाट			२०९६.९१
कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट			३८.०५
साँवा फिर्ता प्राप्त	१५१.३६	१२४.५३	१३५.५५
कूल खर्च	११०८८.९२	१३१८५.१०	१६८९९.५६
चालु खर्च	६७०१.७८	८०३३.११	९८१७.२५
पूँजीगत खर्च	२९६०.६६	३६३८.००	५५२६.२०
साँवा भुक्तानी	१४२६.४८	१५१४.००	१५५६.१४
वैदेशिक अधिको वचत (+) न्यून (-)	-३८६०.७१	-४५७१.५५	-६५३२.८३
वैदेशिक सहायता, अनुदान	१३८२.७५	१५९४.६०	२७४६.१०
द्विपक्षीय	७६१.७८	९०३.९४	१२९५.४७
वहुपक्षीय	६२०.९६	६९०.६६	१४५०.६२
वैदेशिक अनुदान पछिको वचत (+) न्यून (-)	-२४७७.९६	-२९७६.९५	-३७८६.७४
न्यूनतम पूर्ति गर्ने श्रोतहरू			
वैदेशिक सहायता ऋण	८२१.४३	१०३३.१०	१७३६.७४
द्विपक्षीय	४.०६	१६२.२३	१६१.७०
वहुपक्षीय	८१७.३७	८७०.८७	१५७५.०४
आन्तरिक ऋण	११८३.४२	१७९०.००	२०५०.००
नगद मौज्जातमा परिवर्तन (+) वचत, (-) न्यून	-४७३.११	-१५३.८५	-

स्रोत: ६-अर्थ मन्त्रालय

(७) संचार

दर्ता गरिएका खबर पत्रिकाहरुको संख्या :

	<u>२००६/०७</u> सम्म
दैनिक	२९३
अर्ध- साप्ताहिक	१६
साप्ताहिक	१५८८
पाक्षिक	३२१
मासिक	१३६१
दुई-मासिक	२८३
त्रै-मासिक	४२१
चौमासिक	२३
अर्ध बार्षिक	५७
बार्षिक	७५
जम्मा	४४३८

हुलाक सेवा:

	<u>२००३/०४</u>	<u>२००४/०५</u>	<u>२००५/०६</u>
क्षेत्रीय हुलाक कार्यालय	५	५	५
जिल्ला हुलाक कार्यालय	७०	७०	७०
ईलाका हुलाक कार्यालय	८४२	८४२	८४२
अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	३०७४	३०७४	३०७४
जम्मा हुलाक कार्यालय	३९९१	३९९१	३९९१

यातायात

सडकको प्रकार (लम्बाई- कि.मि.)^(८) :

	<u>२००३/०४</u>	<u>२००४/०५</u>	<u>२००५/०६</u>
कालो पत्र गरिएको	४८७१	४९११	५०४८
गिटि बिछाईएको	४६९७	४७०७	४७२७
कच्ची	७६१४	७६६१	७६५८
जम्मा	१७१८२	१७२७९	१७४३३

दर्ता सवारी साधन (२००५/०६ मध्य जुलाई सम्म)^(८) :

सवारी साधनको प्रकार	संख्या
कार/जिप/भ्यान	८३३६९
बस/मिनि बस	१९७७८
ट्रक/टेकर/डोजर/क्रेन/टिपर/डम्पर	२९९२२
टेम्पो	७३२३
मोटरसाईकल	३४७४५२
ट्रयाक्टर	३३८६५
अन्य	४०००

पर्यटन^(९)

आगन्तुक पर्यटक	<u>२००४</u>	<u>२००५</u>	<u>२००६</u>
हवाई मार्गवाट (संख्या हजारमा)	२९७	२७७	२८४
(प्रतिशत)	७७	७४	७४
स्थल मार्गवाट (संख्या हजारमा)	८८	९८	१००
(प्रतिशत)	२३	२६	२६
वार्षिक घटी/बढी दर, प्रतिशतमा	१३.९	-२.६	२.३
कुल विदेशी मुद्रा आय (हजार अमेरिकी डलर)	१७९९४१	१४८४४१	१६२७९०

स्रोत: ७-सूचना/हुलाक सेवा विभाग, ८-सडक/यातायात व्यवस्था विभाग, ९ पर्यटन मन्त्रालय

उर्जा^(१०)

विद्युत (करोड युनिटमा)

	<u>२००३/०४</u>	<u>२००४/०५</u>	<u>२००५/०६</u>
उपलब्ध उर्जा	२३८०.८९	२६४२.७५	२७७७.४९
जल विद्युत	१३४५.४६	१५२२.९	१५५६.५
थर्मल विद्युत	९.९२	१३.६६	१६.९
भारतवाट किनेको	१८६.६७	२४९.३८	२६६.२२
नेपालवाट किनेको	८३८.८	८६४.७९	९३०.०४
विद्युत चुहावट	५६९.३	६७८.४	७९९

विद्युतको प्रयोग (करोड युनिटमा)^(१०) :

	<u>२००३/०४</u>	<u>२००४/०५</u>	<u>२००५/०६</u>
घरायसी प्रयोग	६७.६४	७५.८२	८९.०२
औद्योगिक प्रयोग	६८.९८	७६.४	८०.३४
ब्यापारिक प्रयोग	९०.८९	९०.९३	९२.३५
निर्यात	१४.९२	१९.०७	१०.९
अन्य	१९.६७	२२.२२	२२.८३
कुल	१८९.२२	१९६.४४	२०६.६४

अन्य उर्जा खपत (किलो लिटरमा)^(१०) :

	<u>२००३/०४</u>	<u>२००४/०५</u>	<u>२००५/०६</u>
पेट्रोल	६७५८७	७५९८९	८०९८९
डिजल	२९९७३०	३९५३६८	२९४३२९
मट्टितेल	३९०८२६	२३९३२८	२२६६३७

उपभोक्ता मूल्य सूचकांक^(११)

(आधार वर्ष : १९९५/९६=१००)

<u>२००४/०५</u>	<u>राष्ट्रिय</u>	<u>काठमाण्डौ</u>	<u>पहाड</u>	<u>तराई</u>
खाद्य तथा पेय पदार्थ	१५४.७	१५०.२	१६७	१५९.९
अन्य बस्तु तथा सेवा	१७०.९	१६६.४	१८९.२	१७७.८
समग्र सूचकांक	१६९.८	१५८	१७७.५	१६३.९

२००५/०६

खाद्य तथा पेय पदार्थ	१६६.८	१५३.५	१८०.४	१६४.७
अन्य बस्तु तथा सेवा	१८३.९	१८०.८	१९३.९	१९३.६
समग्र सूचकांक	१७४.७	१६६.७	१८६.७	१७७.७

स्रोत: १०-नेपाल विद्युत प्राधिकरण/नेपाल आयल निगम
११-नेपाल राष्ट्र बैंक

मौद्रिक सर्वेक्षण^(११)

(आषाढ मसान्तसम्म, रु. करोडमा)

सूचकहरू	२००४	२००५	२००६
विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	२७७.३१	३००.४४	३४६.८२.
मुद्रा प्रदाय (एम१)	९३.९७	१००.२०	११३.१०
मुद्रा	६३.२२	६८.७८	७७.७८
चलती निक्षेप	३०.७५	३१.४२	३५.२८
आवधिक निक्षेप	१८३.३४	२००.२३	२३३.७६
विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	२९८.४८	३२२.०	३७१.९२
सञ्चित मुद्रा	९४.४२	९६.५४	११०.९०
संकुचित मुद्रा प्रदाय गुणक	०.१५	१.०३८	१.०१९
विस्तृत मुद्रा प्रदाय गुणक	२.९३७	३.११२	३.१२७

वैदेशिक व्यापार^(११)

(रु. करोडमा)

विवरण	२००३/०४	२००४/०५	२००५/०६
कूल निर्यात	५३.९१	५८.७०	६०.२३
भारतमा	३०.७७	३८.९१	४०.७१
अन्य देशहरूमा	२३.१३	१९.७८	१९.५१
कूल आयात	१३६.२७	१४९.४७	१७३.७८
भारतबाट	७८.७४	८८.६७	१०७.१४
अन्यदेशहरूबाट	५७.५४	६०.७९	६६.६३
व्यापार सन्तुलन	-८२.३७	-९०.७६	-११३.५४
भारतसंग	-४७.९६	-४९.७५	-६६.४२
अन्य देशहरूसंग	-३४.४०	-४१.००	-४७.११
कूल व्यापार	१९०.१९	२०८.१८	२३४.०१
भारतसंग	१०९.५२	१२७.५९	१४७.८६
अन्य देशहरूसंग	८०.६७	८०.५८	८६.१६

विविध

भुटानी शरणार्थी संख्या^(१२)

	२००५(जुन)	२००६(अप्रिल)	२००७(अप्रिल)
पुरुष	५३८९१	५४४८६	५५२१७
महिला	५१६५७	५२२६१	५२९६५
जम्मा	१०५५४८	१०६७४७	१०८१८२

प्राकृतिक प्रकोप^(१२)

	२००४/०५	२००५/०६
मृत मानिस संख्या	१३७	१४१
प्रभावित परिवार संख्या	१४६३५	२०८८
धन सम्पत्ती नोक्सानी (रु. करोडमा)	२६.१२	१३.१५

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका

शाखा तथ्याङ्क कार्यालय	शाखा कार्यालयहरूः कार्य क्षेत्र जिल्लाहरू	फोन/फ्याक्स नम्बर
पाँचथर	पाँचथर, ईलाम, ताप्लेजुङ्ग	०२४-५२०११६
मोरङ्ग	मोरङ्ग, भापा	०२१-५२४३६२
सुनसरी	सुनसरी, सप्तरी	०२५-५६०१०९
धनकुटा	धनकुटा, तेह्रथुम	०२६-५२०२६२
भोजपुर	भोजपुर, संखुवासभा	०२९-४२०१०४
ओखलढुङ्गा	ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु	०३७-५२०१२४
उदयपुर	उदयपुर, खोटाङ्ग	०३५-४२०१०९
धनुषा	धनुषा, सिराहा	०४१-५२०४०४
महोत्तरी	महोत्तरी, सर्लाही	०४४-५२००२८
सिन्धुली	सिन्धुली, रामेछाप	०४७-५२०१२८
काभ्रे	काभ्रे, दोलखा, सिन्धुपाल्चोक	०११-४९०७४८
काठमाण्डौ	काठमाण्डौ, ललितपुर, भक्तपुर	०१-४७८१२५५
नुवाकोट	नुवाकोट, रसुवा	०१०-५६०२५२
मकवानपुर	मकवानपुर, धादिङ्ग	०५७-५२३६८२
पर्सा	पर्सा, बारा, रौतहट	०५१-५२१०३३
चितवन	चितवन, नवलपरासी	०५६-५२०५०९
गोरखा	गोरखा, लमजुङ्ग, मनाङ्ग	०६४-४२०१९८
स्याङ्जा	स्याङ्जा, पर्वत	०६३-४२०११९
कास्की	कास्की, तनहुँ	०६१-५२०३१३
वाग्लुङ्ग	वाग्लुङ्ग, म्याग्दी, मुस्ताङ्ग	०६८-५२०२७६
पाल्पा	पाल्पा, गुल्मी	०७५-५२०५१२
कपिलवस्तु	कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, रुपन्देही	०७६-५६००६१
प्युठान	प्युठान, रोल्पा	०८६-४६०२४७
रुकुम	रुकुम, जाजरकोट	०८८-६८०३५३
दाङ्ग	दाङ्ग, सल्यान	०८२-५६००१८
बाँके	बाँके, वर्दिया	०८१-५२३५६३
सुर्खेत	सुर्खेत, दैलेख, कालिकोट	०८३-५२०२०४
जुम्ला	जुम्ला, मुगु, डोल्पा	०८७-५२००३४
बाजुरा	बाजुरा, हुम्ला	०९७-५४१०१९
डोटी	डोटी, अछाम	०९४-४४०१५३
कञ्चनपुर	कञ्चनपुर, कैलाली	०९९-५२१३४७
डडेल्धुरा	डडेल्धुरा, बझाङ्ग	०९६-४२०१८५
दार्चुला	दार्चुला, बैतडी	०९३-४२०१३६

नोटः

सम्बन्धित स्रोतवाट नै परिमार्जित भएका कारणले गर्दा यस पुस्तिकामा दिइएका केही तथ्याङ्कहरू हाम्रा अन्य प्रकाशनहरूमा भएकाभन्दा फरक पर्न सक्दछन् ।

- फोन : ४२४५९१३, ४२४५९४६, ४२४५९४७, ४२४५९४८,
४२४५८४८, ४२४१८०१, ४२४१८०३, ४२२९४०६
- फ्याक्स : ९७७ १ ४२२७७२०
- पो.ब.नं. : ११०३१
- ई-मेल : publication@cbs.gov.np
- इन्टरनेट : www.cbs.gov.np